

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 54/09-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. februára 2009 predbežne prerokoval sťažnosti spoločnosti L., B., zastúpenej advokátom JUDr. J. F., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Rožňava v konaniach začatých 31. marca 2006 a 26. júla 2006 o zaplatenie peňažnej pohľadávky s príslušenstvom a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti spoločnosti L., vedené pod sp. zn. Rvp 467/08 až Rvp 469/08, Rvp 473/08 až Rvp 479/08, Rvp 481/08 až Rvp 483/08, Rvp 485/08 až Rvp 486/08, Rvp 503/08, Rvp 541/08, Rvp 550/08 až Rvp 555/08, Rvp 568/08, Rvp 619/08, Rvp 695/08 až Rvp 730/08, Rvp 761/08 až Rvp 766/08, Rvp 802/08 až Rvp 816/08, Rvp 830/08 až Rvp 861/08, Rvp 1000/08 až Rvp 1032/08, Rvp 1329/08 až Rvp 1359/08, Rvp 1867/08 až Rvp 1900/08, Rvp 1902/08 až Rvp 2031/08, Rvp 2796/08 až Rvp 2926/08, Rvp 8770/08 až Rvp 9593/08 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude vedené pod sp. zn. Rvp 467/08.

2. Sťažnosti spoločnosti L., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnené.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 6. februára 2008, 7. februára 2008, 8. februára 2008 a 11. februára 2008 doručené sťažnosti spoločnosti L., B. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Rožňava (ďalej len „okresný súd“) v konaniach začatých na návrh sťažovateľky 31. marca 2006 a 26. júla 2006, ktorých predmetom bolo rozhodovanie o uplatnenej finančnej pohľadávke s príslušenstvom. Sťažnosti boli doplnené podaniami doručenými 3. marca 2008 a 19. mája 2008, v ktorých sťažovateľka odstránila nepresnosť označenia porušovateľa základného práva v petite sťažností a doplnila odôvodnenie sťažností.

Z predložených sťažností vyplýva, že ku dňu ich doručenia ústavnému súdu neboli uvedené konania o návrhoch sťažovateľky doručených okresnému súdu prostredníctvom kuriéra právoplatne skončené. Okresný súd nevykonal v predmetných veciach žiaden relevantný procesný úkon. V tejto súvislosti sťažovateľka poukázala hlavne na skutočnosť, že do dňa doručenia sťažností ústavnému súdu nebola vyzvaná ani na zaplatenie súdnych poplatkov za podané návrhy.

Podľa sťažovateľky *„okresný súd prejednáva spor o zaplatenie relatívne nízkej peňažnej pohľadávky, ktorý nevykazuje znaky právnej a faktickej zložitosti“*. Správanie sťažovateľky podľa jej názoru nemohlo spôsobiť prietahy.

Sťažovateľka využila právo podať predsedovi okresného súdu sťažnosti na postup súdu podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Odpoveď bola sťažovateľke doručená až po doručení sťažností ústavnému súdu. Podľa sťažovateľky v odpovedi predseda okresného súdu *„konštatoval vykonanie krokov*

smerujúcich k náprave ..., pričom poukázal na technické problémy, ktoré mali byť dôvodom nečinnosti súdu“. Predseda okresného súdu tiež priznal, že okresný súd „do januára 2008 nevykonával vo veciach žiadny procesný úkon napriek tomu, že návrhy boli prijaté. Svojou nečinnosťou tak spôsobil zbytočné preťahy v trvaní viac ako jeden a pol roka.“.

Sťažovateľka ústavnému súdu navrhla, aby rozhodol, že postupom okresného súdu bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných preťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Súčasne žiadala, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadost'účinenie v sume 20 000 Sk (čo po prepočte predstavuje sumu 663,88 €).

Predseda okresného súdu na základe výzvy ústavného súdu z 27. augusta 2008 doručil 8. septembra 2008 podanie, v ktorom uviedol, že elektronickou formou uskutočnené podania sťažovateľky nemohli byť v čase ich podania „prehraté a prepísané, pretože na súde neboli k dispozícii technické prostriedky. Začali sa prehrávať až v priebehu januára 2008 postupne s tým, že v súčasnom období ... sú už všetky zapísané do registra ‚Ro‘. Po pridelení týchto vecí podľa rozvrhu práce vyšším súdnym úradníkom, títo postupne vyzývali na zaplatenie súdneho poplatku z návrhu ako aj na zaplatenie súdneho poplatku za vyhotovenie rovnopisu podaní a ich príloh, ktoré boli podané elektronickými prostriedkami podpísané zaručeným elektronickým podpisom. V niektorých veciach boli súdne poplatky zaplatené, ale v týchto veciach súd prerušil konanie, pretože S., B. oznámil tunajšiemu súdu, že podal žalobu na Okresný súd Bratislava I proti žalovanému B., B. o určenie neplatnosti rámcovej zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 15. 7. 2005 a Realizačnej zmluvy č. 1 k Rámcovej zmluve o postúpení pohľadávok a Realizačnej zmluvy č. 2 k Rámcovej zmluve o postúpení pohľadávok.

V ostatných veciach, kde neboli tieto súdne poplatky zaplatené, žalobca podal odvolanie voči uzneseniu, ktorým bol zaviazaný zaplatiť súdny poplatok za vyhotovenie rovnopisu podaní, ktoré boli podané elektronickými prostriedkami.“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

1. Podľa § 31a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“).

Podľa § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie veci, ktoré sa u neho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, v súlade s citovaným ustanovením § 31a uvedeného zákona je však možné v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane ustanovenie § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod spisovými značkami uvedenými v bode 1 výroku tohto uznesenia a z tohto obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť predložených sťažností a taktiež prihliadajúc na totožnosť v osobe sťažovateľky a okresného súdu, proti ktorému sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

2. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia ústavný súd môže odmietnuť aj sťažnosť, ktorá je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 221/05).

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, pre ktoré je typické, že zodpovednosť za riadne začatie, priebeh a výsledok súdneho konania je predovšetkým na žalobcovi, ktorý sa domáha súdnej ochrany (IV. ÚS 250/04).

V typoch konaní, ktoré sťažovateľka napadla na ústavnom súde, je žalobca povinný nielen tvrdiť, ale aj preukazovať splnenie všetkých hmotno-právnych a procesných predpokladov opodstatnenosti jeho nárokov (§ 6, § 79 a § 120 ods. 1 OSP). V nich

žalobcovi vyplýva povinnosť bezo zvyšku splniť aj ostatné zákonom ustanovené predpoklady na prístup k súdnej ochrane (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), ku ktorým patrí splnenie všetkých predpokladov prípustnosti žaloby, vrátane zaplatenia súdneho poplatku. Podľa názoru ústavného súdu ak žalobca nesplní tieto predpoklady prípustnosti jeho žaloby, nemožno dobu, počas ktorej nie sú tieto predpoklady splnené v dôsledku jeho nečinnosti alebo nesprávnej či oneskorenej činnosti (úkonov), považovať za dobu zbytočných prieťahov, ktorú treba pričítať na ťarchu konajúceho súdu (IV. ÚS 250/04).

Z obsahu sťažností sťažovateľky vyplýva, že sťažovateľka v konaniach, v ktorých si na okresnom súde uplatňovala finančnú pohľadávku s príslušenstvom voči jednotlivým dlžníkom a navrhovala, aby okresný súd vydal platobný rozkaz, nezaplatila súdny poplatok s tým, že splnenie poplatkovej povinnosti podmieňuje výzvou okresného súdu. V sťažnostiach v tejto súvislosti uviedla: *„Sťažovateľovo tvrdenie o absolútnej nečinnosti porušovateľa obstojí aj preto, že prvotným úkonom, ktorý súd z dôvodu hospodárnosti po podaní návrhu spravidla vykoná je výzva na zaplatenie súdneho poplatku. ... Sťažovateľ do dňa spisania tejto sťažnosti nebol vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku. ... Okresný súd jednoduchý úkon spočívajúci vo výzve na zaplatenie súdneho poplatku nevykonal ani po roku a pol od podania návrhu, hoci je to procesná podmienka, ktorej nedostatok sa musí odstrániť z úradnej moci (§ 103 OSP).“*

Podľa § 5 ods. 1 písm. a) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania, dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ alebo dovolateľ.

Podľa § 8 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch poplatok za podanie návrhu alebo žiadosti, poplatok za uplatnenie námietky zaujatosti v konkurznom konaní alebo reštrukturalizačnom konaní podľa osobitného predpisu a poplatok za konanie o dedičstve je splatný vznikom poplatkovej povinnosti.

Z citovaných ustanovení zákona o súdnych poplatkoch jednoznačne vyplýva, že je predovšetkým primárnou povinnosťou žalobcu splniť všetky zákonné predpoklady,

a teda aj poplatkovú povinnosť tak, aby sa konanie vôbec mohlo začať a potom ďalej plynulo pokračovať.

V danej súvislosti neobstojí ani argumentácia sťažovateľky, že vzhľadom na realizáciu podania elektronickými prostriedkami „*nebolo možné, aby zaplatil súdny poplatok s podaním návrhu kolkovými známkami a jeho jedinou možnosťou je počkať na oznámenie platobných údajov okresným súdom*“.

Je základnou povinnosťou sťažovateľky ako účastníčky konania, v danom prípade žalobcu spor iniciujúceho, starať sa o stav a priebeh daného konania, povinnosť zaplatiť súdny poplatok nevynímajúc. Tento názor ústavného súdu podporuje aj skutočnosť, že vzhľadom na množstvo sťažovateľkiných žalôb podaných okresnému súdu v krátkom časovom úseku za sebou (ústavnému súdu bolo doručených celkovo 1297 sťažností týkajúcich sa dotknutých konaní na okresnom súde) nebolo technicky možné od okresného súdu očakávať, že v každej jednotlivéj veci iniciatívne vyzve sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku bez akejkoľvek aktívnej a efektívnej ingerencie zo strany samotnej sťažovateľky.

Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľka postupovala od začiatku konania v predmetných veciach až do podania sťažnosti ústavnému súdu tak, že to nezodpovedá zákonným požiadavkám na jej náležitú súčinnosť so súdom (§ 6 OSP). Jej podiel na spomalení konania v daných veciach bráni prípadnému záveru, že v konaniach ňou iniciovaných došlo k zbytočným priet'ahom, a to napriek tomu, že od podania žalôb uplynulo jeden a pol roka.

Okrem toho, z vyjadrení predsedu okresného súdu doručených ústavnému súdu 8. septembra 2008 a 17. februára 2009 vyplýva, že od januára 2008 okresný súd vykonával úkony smerujúce k odstráneniu nedostatkov sťažovateľkiných žalôb. V niektorých veciach bolo prekážkou postupu okresného súdu podané odvolanie sťažovateľky proti uzneseniu, ktorým bola sťažovateľka zaviazaná zaplatiť súdny poplatok za vyhotovenie rovnopisov podaní realizovaných elektronickou formou (uznesenie bolo v odvolacom konaní zrušené uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3 Co 296/2008 z 28. novembra 2008). Z vyjadrenia predsedu okresného súdu zo 17. februára 2009 tiež vyplýva, že s výnimkou

štyroch vecí boli predmetné konania na okresnom súde právoplatne skončené uzneseniami o zastavení konania v dôsledku nezaplatenia súdneho poplatku zo strany navrhovateľa (sťažovateľky). Je teda zrejmé, že od januára 2008 predmetné konania nemôžu vykazovať prietahy relevantné z pohľadu čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd vychádzajúc z právneho názoru na zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti na zbytočné prietahy v občianskom sporovom konaní a na procesnú nečinnosť sťažovateľky vo vzťahu k splneniu si poplatkovej povinnosti, berúc pritom do úvahy postup okresného súdu v období po zapísaní podaní sťažovateľky do registra a prihliadnuc tiež na mimoriadnu situáciu vyvolanú počtom podaní sťažovateľky na okresnom súde v krátkom časovom rozpätí dospel k záveru, že sťažnosť je zjavne neopodstatnená, a preto ju odmietol (bod 2 výroku tohto uznesenia).

Ústavný súd nad rámec odôvodnenia uvádza, že pokiaľ by v budúcnosti v postupe okresného súdu dochádzalo k prietahom v konaní, sťažovateľke nič nebráni v tom, aby opätovne podala sťažnosť ústavnému súdu pre porušenie základných práv a slobôd podľa čl. 127 ústavy.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. februára 2009